

Nr 25.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

I en den 4 mars 1949 dagtecknad proposition, nr 102, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen antaga vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

lag angående ändring i lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker.

Häriigenom förordnas, att 22—24 samt 31 §§ lagen den 29 juni 1923 om sparbanker¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

22 §.

Sparbank må ej driva annan inlåningsrörelse än å motboksräkning; dock att sparbank må för fyllande av tillfälligt penningbehov begagna kredit å löpande räkning eller kreditiv-räkning i riksbanken eller inländskt bankbolag eller annorledes upptaga lån.

Sparbank må ej driva annan inlåningsrörelse än å motboksräkning eller å räkning för medel, som sparbank mottager under medverkan av en för planmässigt sparande verksam sammanslutning av insättare (sparklubbsräkning); dock att sparbank må för fyllande av tillfälligt penningbehov begagna kredit å checkräkning i riksbanken eller inländskt bankbolag eller annorledes upptaga lån.

¹ Senaste lydelse se beträffande 22 § 1948: 361, beträffande 23 § 1946: 398, beträffande 24 § 1940: 454 samt beträffande 31 § 1937: 364.

Nuvarande lydelse:

En och samma insättares tillgodohavande må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver visst i reglementet bestämt belopp, högst femtiotusen kronor; dock må Konungens befallningshavande, då särskilda skäl därtill föranleda, meddela sparbank tillstånd att i fråga om viss insättares tillgodohavande höja det sålunda bestämda beloppet.

Ej må — — — uppsägningstidens utgång.

23 §.

Insättning i sparbank skall antecknas i motbok. Motboken, som skall vara försedd med ordningsnummer, må ej vara ställd till innehavaren eller eljest löpande; ej heller må sparbanken träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare kunde av sparbanken åberopas. I motboken skall intagas erinran om att överlåtelse bör till nye ägarens säkerhet anmälas hos sparbanken. Har beträffande de insatta medlens utbetalning förbehåll gjorts, skall anteckning därom ske i motboken. Vid motboken skola vara fogade utdrag av denna lag och sparbankens reglemente, i vad de avse förhållandet mellan sparbanken och insättare.

Då medel som insatts i sparbank lyftas, skall anteckning därom ske i motboken.

I fråga — — — särskilt stadgat.

24 §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel,

Föreslagen lydelse:

En och samma insättares tillgodohavande må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver visst i reglementet bestämt belopp, högst femtiotusen kronor. Å sparklubbsräkning må för en och samma insättare inneslå högst tretusen kronor. Konungens befallningshavande må, då särskilda skäl därtill föranleda, meddela sparbank tillstånd att höja belopp, som ovan angivits. Sådant tillstånd skall, såvitt angår motboksräkning, avse viss insättares tillgodohavande.

Ej må — — — uppsägningstidens utgång.

Insättning å motboksräkning skall antecknas i motbok. Motboken, som skall vara försedd med ordningsnummer, må ej vara ställd till innehavaren eller eljest löpande; ej heller må sparbanken träffa förbehåll, som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare kunde av sparbanken åberopas. I motboken skall intagas erinran om att överlåtelse bör till nye ägarens säkerhet anmälas hos sparbanken. Har beträffande de insatta medlens utbetalning förbehåll gjorts, skall anteckning därom ske i motboken. Vid motboken skola vara fogade utdrag av denna lag och sparbankens reglemente, i vad de avse förhållandet mellan sparbanken och insättare.

Då medel å motboksräkning lyftas, skall anteckning därom ske i motboken.

I fråga — — — särskilt stadgat.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över

Nuvarande lydelse:

som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt *å motbok*. Sådana medel må ej från sparbanken utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos sparbanken företett bevis, äge den omyndige ej längre förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att den omyndige ej äger förfoga över innestående medel, verkställas i den avräkningsbok, som omförmäles i 31 §, *så ock* i motboken, när den nästa gång företes hos banken.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må, utom såvitt angår ränta som innestått kortare tid än ett år, uttag utan överförmyndarens tillstånd göras allenast såframt förbehåll därom skett enligt 8 kap. 9 § andra stycket nämnda lag. Överförmyndaren äge när som helst förordna, att förbehållet ej skall gälla. Har sådant förordnande meddelats, skall anteckning därom verkställas *såväl* i avräkningsboken *som* i motboken. Överförmyndare, förmyndare och god man äga på begäran erhålla bevis angående beloppet av de medel, som insättas eller innestå, *så ock*, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Föreslagen lydelse:

medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt *i sparbank*. Sådana medel må ej från sparbanken utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos sparbanken företett bevis, äge den omyndige ej längre förfoga över medlen. I fall, varom nu är sagt, skall anteckning, att den omyndige ej äger förfoga över innestående medel, verkställas i den avräkningsbok, som omförmäles i 31 §, *samt, såvitt angår medel å motboks-räkning*, i motboken, när den nästa gång företes hos banken.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i lagen om förmynderskap är stadgat, må, utom såvitt angår ränta som innestått kortare tid än ett år, uttag utan överförmyndarens tillstånd göras allenast såframt förbehåll därom skett enligt 8 kap. 9 § andra stycket nämnda lag. Överförmyndaren äge när som helst förordna, att förbehållet ej skall gälla. Har sådant förordnande meddelats, skall anteckning därom verkställas i avräkningsboken *samt, beträffande medel å motboks-räkning*, i motboken. Överförmyndare, förmyndare och god man äga på begäran erhålla bevis angående beloppet av de medel, som insättas eller innestå, *så ock*, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

31 §.

I stället — — — följande böcker:
k a s s a b o k, som — — — behållningens belopp;

I stället — — — följande böcker:
k a s s a b o k, som — — — behållningens belopp;

Nuvarande lydelse:

av räkningssbok för insättarna med upplägg för en var av dem ävensom ett årligt sammandrag av dessa avräkningar, skolande tillgodohavanden, som för en och samma insättare innestå å olika *motböcker*, föras å skilda upplägg;

Lånebok, som — — — av låneräkningarna.

Därjämte skola — — — och slut.

Sparbank skall — — — kan fastställas.

Styrelsen äger — — — andra böcker.

Föreslagen lydelse:

av räkningssbok för insättarna med upplägg för en var av dem ävensom ett årligt sammandrag av dessa avräkningar, skolande tillgodohavanden, som för en och samma insättare innestå å olika *räkningar*, föras å skilda upplägg;

Lånebok, som — — — av låneräkningarna.

Därjämte skola — — — och slut.

Sparbank skall — — — kan fastställas.

Styrelsen äger — — — andra böcker.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Enligt 22 § lagen den 29 juni 1923 (nr 286) om sparbanker må sparbank ej driva annan inlåningsrörelse än å motboksräkning, dock att sparbank må för fyllande av tillfälligt penningbehov begagna kredit å löpande räkning eller kreditivräkning i riksbanken eller inländskt bankbolag eller annorledes upptaga lån. I 23 § stadgas, att insättning i sparbank skall antecknas i motbok och att, då medel som insatts i sparbank lyftas, anteckning därom skall ske i motboken. I 24 § meddelas vissa föreskrifter angående förfoganderätten över omyndigs i sparbank insatta medel, och 31 § innehåller vissa föreskrifter rörande sparbanks bokföring.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1948 har *sparbanksinspektionen* hemställt om sådan ändring av sparbankslagen, att sparbankerna vid bedrivande av inlåning genom sparklubbsrörelse befriades från tvånget att utfärda motböcker till insättarna.

Departementschefen har anfört följande:

»De i det föregående refererade bestämmelserna i sparbankslagen innebära, att insättning i sparbank får ske endast i den ordning, att insättningen antecknas i en insättarens tillhörig motbok.

I sparbanksinspektionens framställning i ärendet har anförts, att skyldigheten att verkställa anteckning i motbok vid insättningar i sparbank medfört betydande olägenheter för sparbankerna vid handhavandet av spar-

klubbsrörelsen. För undanröjande av dessa olägenheter har inspektionen föreslagit, att motbokstvånget skulle upphävas vid insättningar å s. k. sparklubbsräkning, dock att undantaget från motbokstvånget skulle gälla endast intill ett belopp av 1 000 kronor för varje insättare.

Inspektionens förslag har i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga remissinstanser. I ett par yttranden har emellertid uttalats, att nyssnämnda maximibelopp om 1 000 kronor borde höjas.

Då det i nuvarande läge är av stor betydelse att sparklubbsrörelsen intensifieras, böra eventuella hinder för denna rörelses bedrivande såvitt möjligt undanröjas. På grund härav och då med hänsyn till det kontrollförfarande, som tillämpas för sparklubbsverksamheten, några allvarigare betänkligheter ur säkerhetssynpunkt icke kunna resas mot förslaget, tillstyrker jag att motbokstvånget borttages i fråga om insättningar å sparklubbsräkning. På sätt sparbankssakkunniga föreslagit bör befrielsen från motbokstvång emellertid begränsas till de fall, då den enskilde insättarens tillgodohavande å sparklubbsräkning icke överstiger 3 000 kronor; dock bör länsstyrelsen, om särskilda skäl därtill föranleda, kunna medgiva en höjning av sistnämnda belopp. En dylik dispens bör lämpligen avse viss sparklubb eller viss sparbank. — Därest för viss insättare tillgodohavandet å sparklubbsräkning skulle komma att överskrida det medgivna maximibeloppet, bör överföring ske till motboksräkning.

De nya bestämmelserna rörande sparklubbsräkning böra införas i 22 § sparbankslagen. Samtidigt bör vidtagas den av sparbanksinspektionen föreslagna formella ändringen i 22 § att uttrycket »löpande räkning eller kreditivräkning» ersättes med ordet »checkräkning». Sistnämnda ändring avser allenast att bringa lagtexten i överensstämmelse med modern bankterminologi.

I samband med införandet av de nya bestämmelserna om sparklubbsräkning böra vissa följdändringar vidtagas i 23, 24 och 31 §§ sparbankslagen.»

Utskottet. Vid granskning av Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 5 april 1949.

På bankoutskottets vägnar:

ÅKE WIBERG.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Åkerberg*, Sundvik*, Leander, Fahlander, Petersson i Karlskrona, Mogård och Persson i Vinslöv;

från a n d r a kammaren: herrar Wiberg, Eriksson i Sandby*, Persson i Norrby, Nilsson i Landskrona, Schmidt, Svensson i Alingsås, Åqvist och Hallberg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.